

Informácia
o použití Fondu na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti v nadväznosti na
udalosti po neslobodných, nedemokratických a zmanipulovaných prezidentských
voľbách v Bielorusku 9. augusta 2020

Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) schválila dňa 2.9.2020 uznesením č. 538/2020 „*Návrh na vytvorenie Fondu na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti v nadväznosti na udalosti po neslobodných, nedemokratických a zmanipulovaných prezidentských voľbách v Bielorusku 9. augusta 2020*“.

Návrh tejto formy podpory bieloruskej občianskej spoločnosti nadväzoval na stanovisko vlády k situácii v Bielorusku schválené 19. 8. 2020 uznesením č. 512/2020, v ktorom vyjadrila hlboké znepokojenie v súvislosti s aktuálnou vnútropolitickou situáciou v krajine, ku ktorej došlo v dôsledku neslobodných, nedemokratických a zmanipulovaných prezidentských volieb 9. augusta 2020. Vláda Slovenskej republiky zároveň vyjadrila pripravenosť aktívne podporiť občiansku spoločnosť v Bielorusku, osobitne tých občanov, ktorí sa stali obeťami represálií.

Finančné príspevky bieloruskej občianskej spoločnosti boli poskytnuté prostredníctvom nástrojov rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, na právnom základe ustanovenia § 8 zákona č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 281/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o rozvojovej spolupráci“) na podporu projektov v rámci budovania nezávislej žurnalistiky, na podporu obetí represálií vo forme príspevku na právnu pomoc a zdravotnú a psychologickú starostlivosť nasledovným subjektom:

Subjekt	Suma
Free Press for Eastern Europe so sídlom v Českej republike	20 tis. eur
European Endowment for Democracy so sídlom v Belgickom kráľovstve	20 tis. eur
Prospect Foundation so sídlom v Poľskej republike	58 225,- eur
Podpora slobodných médií	20 960,- eur
Spolu:	119 185,- eur

Okrem finančných príspevkov bolo udelených 20 štipendií študentom z Bieloruska v súlade s bodom C.2 uznesenia vlády č. 538/2020 Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v úzkej koordinácii so slovenskými verejnými vysokými školami, a to rovnako na právnom základe zákona o rozvojovej spolupráci. Napriek rôznym obmedzeniam prezenčného štúdia z dôvodu pandémie, 11 študenti študujú slovenský jazyk on-line formou v študijnom programe Centra ďalšieho vzdelávania UK v Bratislave, z nich 2 študujú už na Slovensku. Ostatným študentom sú postupne udeľované povolenia na pobyt na účel štúdia a postupne budú môcť pricestovať na Slovensko. Ďalej uvádzame, že 5 študenti získali štipendium v čase, keď už študovali na slovenských vysokých školách a riadne pokračujú v štúdiu, konkrétne na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, Filozofickej fakulte UK

v Bratislave, Filozofickej fakulte UKF v Nitre, Fakulte elektrotechniky a informatiky TU v Košiciach a Lekárskej fakulte TU v Košiciach.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR budú pokračovať v podpore bieloruskej občianskej spoločnosti v zmysle uznesenia vlády č. 538/2020. Realizácia tejto podpory je v línii s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021 až 2024 schváleným uznesením vlády č. 228/2021 dňa 28.4.2021 a následne schváleným Národnou radou Slovenskej republiky dňa 4.5.2021, v ktorom sa vláda zaviazala zvyšovať povedomie o „*dôležitosti rozvojovej spolupráce, humanitárnej pomoci a podpory ľudských práv a slobôd vo svete.*“.

Pre úplnosť je vhodné uviesť, že koncepčným podkladom tejto formy rozvojovej spolupráce je tiež Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na roky 2019 - 2023 vypracovaná a predložená na schválenie vláde v súlade s ustanovením § 3 ods. 2 zákona o rozvojovej spolupráci. Tento koncepčný materiál schválila vláda uznesením č. 40/2019 dňa 30.1.2019 a ako sektorová priorita bola v ňom zadefinovaná „*Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti – reforma verejného sektora, riadenie verejných financií, podpora právneho štátu a účasti občianskej spoločnosti na demokratických procesoch, budovanie kapacít samospráv a aktívna účasť občanov na rozvoji komún, reforma bezpečnostného sektora, aktivity civilných expertov v medzinárodnom krízovom manažmente, prevencia konfliktov a podpora zmierovacích aktivít;*“.

Podpora občianskej spoločnosti v Bielorusku je aj súčasťou Zamerania dvojstrannej rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky na rok 2021, ktoré bolo schválené dňa 13.1.2021 uznesením vlády č. 23/2021, a to konkrétne v znení: „*Vládou schválená pomoc na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti a občanov, ktorí sa stali obeťami represálií zahŕňa vyčlenenie 250 tis. eur (v gescii MZVEZ SR) a poskytnutie dodatočných 20 štipendií pre bieloruských študentov prostredníctvom programu vládnych štipendií SR (v gescii MŠVVaŠ SR). V roku 2021 bude realizovaná pomoc bieloruskej občianskej spoločnosti a obetiam represálií s využitím uvedenej alokácie prostredníctvom viacerých nástrojov SAMRS.*“.

Podpora bieloruskej občianskej spoločnosti je tiež zakotvená v koncepčnom dokumente Zahraničná a európska politika Slovenskej republiky v roku 2021, ktorý bol prerokovaný vládou dňa 24.2.2021 a na podklade uvedených legislatívnych i nelegislatívnych základov bude vláda ďalej viesť **aktívnu politiku vo vzťahu k Bielorusku** s dôrazom na to, aby jeho občania získali možnosť skutočne slobodnej voľby ich najvyšších politických predstaviteľov.